

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות**

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וְאֶבְדַּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי"

כל מה שקורה במדינה, זה פרי מעשינו - והמנהיג הוא רק עושה את הטעויות בעוננו ובעבורנו. מתוך הרצאה של הרב אמנון יצחק

צריכים אשור מאומות העולם. למה? התנ"ך מעיד שהארץ הזאת שלנו. לאמריקה אין טאבו ואין קושאן על אמריקה. אנחנו, יש לנו טאבו על ארץ ישראל. אבל אם הארץ שלך מכח התנ"ך, כתובים עוד כמה דברים בתנ"ך. אז למה לא מקיימים את מה שכתוב בתנ"ך? שיהודי צריך לשמור שבת, שהוא צריך לאכול כשר? ככתוב: **"וְאֶבְדַּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי"**.

ומה רואה הגוי? שאנחנו עושים צחוק ממה שמחזיק אותנו. אין לנו כלום, אנחנו עומדים קרחים. הם עומדים מולנו בלי נשק אבל עם קנאות רתית ואמונה. הם מאמינים שאם הם הורגים יהודים הם מובטחים לחיי העולם. הם מאמינים שאם הם מתאבדים הם בגן עדן. עם כח אמונה כזה קשה להלחם. כשאדם הולך בלי רוח, בלי רוחניות הוא אכזר, הוא נועד לכשלון. מה החזיק את העם הזה 3300 שנה? רק הרוחניות! לא סתם רוחניות, גם מנהיגים רוחניים.

משה רבנו נלחם נגד עמלק, עם אכזר ושפל, האם היו לו טנקים? מטוסים? לא! הוא מגביה את ידיו. כשידיו למעלה - בני ישראל נוצחים. כשידיו למטה - מפסידים. וכי ידיו של משה נוצחות מלחמה? אלא בשעה שהיה מרים ידיו למעלה, עיני ישראל נשאות לאביהם שבשמים - מתפללים - נוצחים.

אלה המלחמות של עם ישראל. וכי מעולם היה לנו נשק? לא! היה לנו רוח. יהושע בן נון, תלמידו, מכניס אותנו לארץ כפי ההבטחה האלוקית. הוא נלחם עם שלשים ואחד מלכים, מעצמות שהיו כאן בארץ ישראל והוא מנצח. תוך שבע שנים כובש את כל הארץ הזאת. עם מי? עם עם שהיו עבדים, מושפלים ומדוכאים במשך 210 שנה. כשהאדם הולך עם רוחניות, לעולם לא יוכל

הרב חזון שוא ומדוחים.

הקב"ה מחליט מה יהיה, אף אחד אחר לא מחליט מה שיהיה.

"פְּלָגֵי מַיִם לִב מֶלֶךְ בְּיַד ה', **עַל כָּל אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַטְנוּ**" (משלי פרק כא). אנשים חשובים שתחת מרותם יש עמים לא יכולים להיות בעלי בחירה גמורה ומוחלטת לבר. למה? כי אם יחליט איזה מנהיג לשלוח טילים גרעיניים למדינה מסוימת, האם כל העולם יופקר בגלל אדם שמופקר בדעתו? אלא הקב"ה מנחה אותו כפי הגזרה הראויה לבוא על

עמו.

כל מה שקורה לנו זה בגללנו והמנהיג עושה את השטויות בשמנו. הולך, חוזר, זיג, זיג, זיג, זיג, זיג יכול להיות? היום אומר כך, מחר אומר אחרת. לא הוא עושה את הזיג זיג, הקב"ה מזוגזג אותנו. אבל האם נוכל לטעון שהמנהיג אשם לברדו? לא! גם אנחנו אשמים! העם פשוט ראוי למצב שהוא נתון בו. יורים בכל מקום, יורים פה, יורים שם, קסאמים, התרגלנו. העם יושב ושותק.

ראש הממשלה הראשון הציב את התנ"ך באו"ם ואמר אנחנו תובעים את ארץ ישראל על פי התנ"ך, אנחנו לא

המצב היום קשה. יש גזרות על היהודים לצערנו הרב. מאשימים את המנהיגות, אך את זאת צריך לדעת: את העם היהודי לא מנהלים מנהיגים כאלה או אחרים שהתחלפו, את העם היהודי מנהיג רק אחד - הקב"ה.

כפי מה שאנחנו ראויים, אנחנו מקבלים. אם אנחנו טובים יותר - אנחנו מקבלים הנהגה טובה יותר, נוחה יותר. אם אנחנו מורדים במלכות שמים אז הקב"ה פשוט מאד מטיל עלינו גזרות בהתאם. כשאנחנו לא מבינים, אז הקב"ה דוחק אותנו.

כך לימדונו חכמים ז"ל וכך היה במשך כל הדורות וכל התנ"ך מלא מזה. מי שקורא ספר שופטים רואה שכשהיה שופט טוב לישראל, **"וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבַּעַיִם שָׁנָה"** (שופטים פרק ג). כשהיה שופט שהתחבר לנביאי הבעל ולכל אלה שאמרו דברים חדשים וחדשניים, אז היו מלחמות. ובכל פעם עם ישראל נלחם, כל פעם הרוגים, כל פעם אבדות, פוגרומים, צרות, מלחמות, שואות, אבל אם חוזרים בתשובה, הקב"ה מרחם על עמו.

הקב"ה אמר **"וְאֶבְדַּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי"**. למה הבדלתי אתכם מכל העמים? להיות לִי! אם אתם עושים את כל מה שאני אומר לכם, הרי אתם שלי. אם אתם לא עושים מה שאני אומר לכם הרי אתם של נבוכדנצר וחבריו ושל אבו מאזן ומשטיניו. אני מוסר אתכם ביד האויבים שיזכירו לכם שצריכים לחזור בתשובה.

ולצערנו הרב אנחנו לא מבינים את זה. חשבו, שאם נבוא מהתפוצות ונגיע לארץ ישראל תהיה לנו מדינה שלנו, נשב פה, יהיה לנו צבא, נהיה חזקים, ממילא יהיה שקט. אבל עברנו כבר חמש מלחמות קשות עקובות מדם, נהרגו כבר כעשרים אלף חיילים במלחמות ועדיין אנחנו רחוקים משמץ של שלום. לצערנו

שו"ת 'חברותא'

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

האם מותר לסלק בידים שברי בקבוק זכוכית שנשבר בשבת?

מערכת 'חברותא' מיוחדת לגנזי המלך

שבת דף מ"ב ע"ב

שאלה: בקידושא רבא שהתקיים בבית הכנסת נשבר בקבוק זכוכית, ונסתפוק המתפללים האם מותר לאסוף את שברי הזכוכית בידים, או שעדיף לסלק את השברים בגללים לצדדים.

תשובה: בדף מ"ב ע"א אמר שמואל: 'מכבין גחלת של מתכת ברשות הרבים, בשביל שלא יזוקו בה רבים', ופירש רש"י: מפני שכיבוי זה אינו אסור אלא מדרבנן (שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה), וכשיש חשש נזק לרבים לא גזרו חכמים. ומתוך כך הסיק רבינא על קוץ המונח ברשות הרבים (שיכולים לינזק בו) שמולכיו באופן שאיסורו אינו אלא מדרבנן, כגון פחות פחות מארבע אמות, ובכרמלית אפילו יותר מארבע אמות.

הרי שהתירו לעבור על איסור דרבנן כשיש חשש נזק לרבים.

קושיית הריטב"א

הריטב"א תמה: שהרי להלכה קיימא לן שהלכה כרבי שמעון שמלאכה שאינה צריכה לגופה אינו אסור מן התורה, ואם כן העברת הקוץ ברשות הרבים כדי שלא יזוקו בה רבים אינה אלא מדרבנן, ולמה לא התיר רבינא כי אם פחות פחות מארבע אמות.

ותירץ (בתירוץ שני): שאף על פי שהעברת הקוץ על מנת למנוע היזק אינו אלא מדרבנן, מכל מקום כל מה שאפשר צריך לשנות, כדי שלא יבואו לטעות בעלמא להתיר טלטול ברשות הרבים, ולכן לא התירו כי אם פחות פחות מארבע אמות. וכן כתבו הבעל המאור (י"ג א') והמאירי וההשלמה (עי' חברותא הערה 215).

בדעת הטור והשו"ע

הטור והשולחן ערוך (סימן רע"ח של"ד-כ"ז) פסקו כרבי שמעון שמלאכה שאינה צריכה לגופה אינה

אסורה מן התורה, ובכל זאת פסקו בדין הקוץ שמונח ברשות הרבים, שצריך לטלטלו פחות פחות מארבע אמות בלבד, ותמה התוספת שבת: מדוע לא התירו לטלטלו אפילו יותר מארבע אמות בבת אחת (הו"ד בספר 'פרי תאנה'). ובהכרח שצריך להסיק בדעת הטור והשו"ע, שטוברים כתירוץ (שני) של הריטב"א, שאף שהתירו איסור דרבנן במקום היזק של רבים, מכל מקום כל מה שאפשר לשנות הרי הוא צריך לשנות.

האם גם באיסור מוקצה צריך לשנות

על פי הנ"ל יש מקום להסיק שגם בטלטול מוקצה, אף על פי שהתירו איסור דרבנן כשיש חשש היזק לרבים, מכל מקום כל מה שאפשר צריך לשנות. אמנם יתכן שלא פירש כן הריטב"א כי אם כשהאיסור הוא משום טלטול, וכמו שפירש "כדי שלא יבואו לטעות בעלמא להתיר טלטול ברשות הרבים" אבל כשהאיסור הוא משום מוקצה אף להריטב"א אין צריך לשנות.

אבל מכל מקום מסתבר שכשיש אפשרות לשנות באופן שלא יעבור כלל על איסור דרבנן יש לנהוג כן, ולכן בנידון זה שאפשר על ידי טלטול מן הצד שנמצא שאינו עובר באופן זה שום איסור, אין להתיר בטלטול בידים. ■

מעשי גדולים עושה רצון בעלה

עד כמה הגיע ענוונותו והתבטלותו של רבה של פוזנא

שהרב שכב מוטל על הארץ וכולם בוכים על מותו, נכנסה הרבנית אף היא לבכות על מות בעלה. פתחה והכריזה בקול רם: ר' יוסף ר' יוסף! תן תודה בפני כולם, שאתה הוא שהכרחת אותי והטלת עלי לבזות אותך בפני רבים, כל ימי חיך. לא מרוע לב חלילה, או מפני שלא ידעתי להעריך את גדלותך בתורה וביראה גרמתי לך את כל הבזיונות, אלא כך היה רצונך, כי בטרם נשואינו עשית עמדי תנאי, שאתייחס אליך בקלות ראש ובזלזול בפני רבים, כדי שלא תפול ברשת הגאווה. כי הרי עוד בכחרותך כולם העידו עליך שאתה צדיק גמור ואתה תמיד היית ירא שמה ע"י מידת הגאווה תאבד את חלקך בעולם הבא. אני בעל כורחי, נגד רצוני קיימתי מה שהטלת עלי. "איזו היא אשה כשרה בנשים העושה רצון בעלה". מי כמוני יודעת עד כמה גדלה צדקתך. ■

כל ימי חייו של רבי יוסף, רבה של פוזנא, היתה זוגתו הרבנית (בתו של בעל ה'נודע ביהודה') נוהגת להכנס בשעה שהיו אצלו אנשים והיתה לועגת לו ומבזה אותו בפניהם, באמרה שבעלה אינו, אלא, אדם ריק ופוחז ואין בו כל מידה טובה. רבי יוסף היה שומע חרפתו ואינו פוצה פה ומעולם לא הרגיש והקפיד עליה. היו אנשי פוזנא תוהים ושואלים: על מה ולמה מבזה הרבנית את בעלה הצדיק, בשעה שאביה היה מתיחס אליו בכבוד גדול באופן יוצא מן הכלל והיה מחבב אותו למאד. ואף כתב עליו: כבודי ומרמי ראשי, כל הנחת שלי לעת זקנותי, בתורה ובמעשים הוא יחיד בדורו, בכל מקום הלכה כמותו... בתחילה לא יכלו טובי העיר לשאת את עלבוננו של הרב שלהם, אך לאט לאט הסתגלו לכך והצטערו מאד שהרבנית אינה יודעת לכבד את בעלה. הדבר כבר היה מפורסם בעיר ולא שמו לב לכך. והנה כשנפטר רבי יוסף בחדש אדר תקס"א, נתגלתה התעלומה. בשעה

עלי הגיון

"אל מול פני המנורה העלה נרתיה"

גדלותו של אהרן שלא שינה והעלה את הנרות בלי מבחן קודם. על פי ה'סנדלר' - רבי משה יעקב הכהן רביקוב זצ"ל

בכל זאת מיד, בפעם הראשונה "ניעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיה פאשר צנה יהנה את משה" הוא עשה זאת, מבלי לעשות כל חזרה או מבחן מוקדם, פעם או פעמיים ביתו.

וזה כונת רש"י: 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'. 'שינה' - מלשון הישנות החלום, או לחם משנה, שלא עשה תחילה בכיתו כל חזרות, או מבחנים, אלא מיד בפעם ראשונה "ניעש כן אהרן". ועוד יש להוסיף; כי אותיות המלוי של מנורה: מ"ם נון ו"ו רי"ש ה"א הם במספר קטן גימטריא זי"ת, רמז שצריך להיות אורה, משמן זית דוקא. ולזאת אמר "אל מול פני המנורה" רמז למספר המלוי, שהם בפנימיות האותיות של המנורה, "ציירו שבעת הנרות". ■

בוחנים אותו בביתם תחילה, שתים או שלש פעמים ואם יראו כי הצליח הדבר בידם, רק אז הם מפרסמים אותו ברבים ומראים לעין כל את החדוש הנפלא שבהמצאתם.

אהרן הכהן הגדול בגודל צדקתו, אף כי היה זה תפקיד גדול להדליק את הנרות של המנורה במשכן אשר לפני ה' וכידוע היתה זו אחת העבודות הקשות שבמקדש,

על הפסוק: "אל מול פני המנורה העלה נרתיה" אומר רש"י: 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'.

הכל תמהים: האם אפשר ח"ו להעלות על הדעת שישנה אהרן ולא יעשה כפי שנצטווה מפני ה'? ומה בא הכתוב הזה ללמדנו?

ושמעתי מפי גדול אחד: דרך העולם, כל האומנים כשהם ממציאים דבר חדש אשר עוד לא היה לעולמים, הם

”וְאֶבְדַּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי”

>>> המשך מעמ' 1

לעמוד משהו מולו. מנהיגים חילוניים לא יוכלו להושיע אותנו. צריכים להבין שכמו שהיה בימים ההם גם בזמן הזה. כשיש גזרה מן השמים, צריך לעורר בתשובה לחזור לאבינו שבשמים להתפלל ולהתאחד. יש לנו קליפה שקוראים לה גאוה וצריך למגר אותה. יש בינינו ריחוק אחד מן השני, במקום שנהיה מחוברים יחדיו אנחנו מפורדים. כל אחד יש לו דעה, כל אחד יש לו את החבורה שלו, אף אחד לא מחובר לאף אחד. ישראל נמשלו לכוכבים, נמשלו לחול נמשלו לעפר. פעם היינו כמו הכוכבים מפורזים ומרוחקים זה מזה, גם עם ישראל היו בפזורה. אחד היה פה, אחד שם, כל אחד במדינה אחרת. קהילות קהילות בכלל העולם. הנה אנחנו עכשיו פה בארץ ישראל, שלישי מהעם

היהודי התקבץ כאן, אבל עדין אנחנו לא מחוברים, אנחנו כמו חול. חול זה גרגיר קרוב לגרגיר. שכנים. כולנו ביחד שכנים. אבל כל אחד עומד בפני עצמו לבד. כל גרגיר חי לבד. התקנה שלנו תהיה כשנהיה עפר. עפר הארץ - זו חתיכה אחת דבוקה ביחד. אם נהיה כמו עפר דבוקים ביחד, האחדות הזאת תגרום שאנחנו נגאל. בית שני נחרב בשל שנאת חנם. מה זה שנאת חנם? מסביר רבי יהונתן אייבשיץ, שאדם היה רואה את חברו עובר עברה - ולא מוכיח אותו. הרואה את חברו טובע בנהר ואינו מצילו הרי זה שופך דמים, שנאמר **”לא תעמד על דם רַעַךְ אֲנִי ה'”** (ויקרא פרק ט). מה היה בבית שני? כל אחד הסתכל על חבריו, ראה שעוברים עברות, אבל אף אחד לא מוכיח את חברו. למה לי להתערב? למה אני צריך להסתכסך אתו? אני עושה את שלי, הוא עושה את שלו, חיה ותן

לחיות. יהודים צריכים להתחבר. אבל אין מה שיחבר אותם. לכל אחד יש רצון אחר. אין מכנה משותף שאפשר להתחבר אליו. הדבר היחיד שאפשר להתחבר אליו זה אל השרש והמקור. כולנו בני אב אחד נחנו, בני אברהם יצחק ויעקב. אותו מקור, אותו שרש. אנחנו משפחה אחת. אין עוד עם בעולם שיש לו קשר כזה. שם יש אסיפת אנשים ממקומות שונים על קרקע אחת. אנחנו להבדיל, לא רק אזרחים במדינה, אנחנו אחים בלב ובנפש. אנחנו מחוברים ביחד. שרש הנשמות שלנו זה מקור אחד. מה המאחד של כולנו? הקב"ה והתורה שלו. זה החבור וזה הדבק של עם ישראל. כל מי שמתחבר לתורה - מתחבר לקב"ה. כל מי שמתחבר לקב"ה מחובר לבטחון לשלום לחיי נצח ולכלל הדברים הטובים שהביטח הקב"ה בתורתו. ■

חופשה של קיץ

במחיר של חורף

להזמנות: 03-6777779

3 ימים
על ימה של טבריה
מיום חמישי עד מוצ"ש
25/06/05 - 23/06/05
 חופשת קיץ מהנה במלון מזרחית לכנרת
בהשתתפות
הרב אמנון יצחק שליט"א
 תוכנית עשירה ומגוונת בפעילויות תורניות וחברתיות
 פרטים להרשמה **במשרדי "שופר"**
בימים א-ה בין השעות 09:00-21:00

זכרון עולם

המעוניין לתרום להפצת גליונות 'גנזי המלך' הבאים לעלוי נשמה, ליום זכרון או להצלחתו: יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך' גליון זה "גנזי המלך" מוקדש לעילוי נשמתם של הנפטרים המצוינים כאן
 this booklet is sponsored for the memory of:

ג'יובני אמתי בן קרלא לזכות לחזור בתשובה שלמה Giovanni Amati ben Carla	יהודית חכמון בת גמילה ובנותיה לפרנסה וחיים טובים Jeudit Hakmun bat Gamila and her daughters	אזורה נחום בן ג'מא ומשפחתו להצלחה ופרנסה טובה Azura Nahum and his family	ג'יאני מוסכתי בן כוסטנצא שיזכו כל עם ישראל לברכה שלמה Gianni Moscati ben Costanza
אילן חי דבש בן ג'לסומינה ושותפו סימו נאזי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה Ilan Hai Devash ben Gelsomina and his associate Simo Nesi Naaman ben Laura	דב חיים דבש בן מיכול מינא לפרנסה טובה ולבנות בית כשר ונאמן Dov Haiim Devash ben Micol Mina	מרטינה די קסטרו בת סבריינה לרפואה שלמה Martina Di Castro bat Sabrina	אדי מסיקה בן ג'יוליה לזיווג הגון כדי לבנות בית כשר בישראל Eddy Messica ben Giulia
סטפנו קלאו בן פראנקה לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו Stefano Calo' ben Franca	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת ג'יוליה לזכות בבן זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	השותפים: לאונה סונינו בן ג'יוליה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספדיה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	דוד אידורד פדלון בן רינה ומשפחתו לרפואה ופרנסה טובה David Eduard Fadlun ben Rina and his family
יעקב ג'קומו טראגיני בן אסתר לעלוי נשמתו Yaakov Giacomo Terracina ben Ester	דינה סרור בת מסעודה ובנו משה בנורו בן דינה - לעלוי נשמתם Dina Seror bat Mesauda and his son Moshe Bendaud ben Dina	ונדא פוג'אטו בת אלאוורה לעלוי נשמתה Wanda Poggetto bat Eleonora	אנריכו אהרון מג'אר בן רוזא לעלוי נשמתו Enrico Aaron Magiar ben Rosa
	מברך נחום בן מיסה ואשתו ג'מא בלולו בת ג'יורא - לעלוי נשמתם Mevorach Nahum ben Misa and his wife Gemma Bellulu bat Giora	נואמי גרדי בת מרים לעלוי נשמתה Noemi Djerbi bat Miriam	

הופעת משאית הפלאים

יום חמישי 16.05 רח' ויצמן פינת רגר מול נעמת (צ"צ) באר שבע בשעה 20:00
 יום שני 20.05 מול רחבת שפע שוק אלעד בשעה 19:30
 יום רביעי 22.05 משכנות 32 אצל ציון רצון פרדס חנה בשעה 19:30

ניתן להזמין את משאית הפלאים לפרטים טל' 050-2040325 שפריר

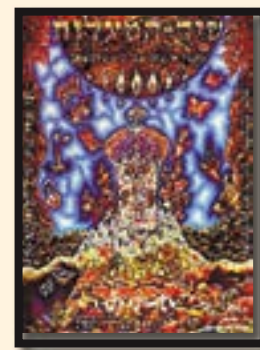
תפילה

ברכת 'ישתבח'

כיון שהגיע בן האדם ל'ישתבח' נוטל הקב"ה אותו הכתר ומניחו לפניו

הרב יוסף ירושלמי
 מיוחד לגנזי המלך

ובספר שער הכונות למהר"ח הוסיף: שאת סיום הברכה תיקן אברהם אבינו ע"ה וחתם שמו בראשי תיבות המשפטים האחרונים; **א-ל-ה-הו-דא-ו-ת, ב-ו-ר-א-כ-ל-ה-נ-ש-מ-ו-ת, ר-ב-ו-ן-כ-ל-ה-מ-ע-ש-י-ם, ה-ב-ו-ח-ר-ב-ש-י-ר-י-ז-מ-ר-ה, מ-ל-ך-א-ל-ה-ח-י-ה-ע-ו-ל-מ-י-ם.** שמעתי בשם השל"ה הק': שמאחר ונאמר בתהילים: **"כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל קָה" ודרשו חז"ל: ר'בי לוי בשם ר' חנינא על כל נשימה ונשימה שהוא נושם, צריך לקלט להקב"ה' לכן פעם אחת לכל הפחות, צריך האדם לומר על נשימה אחת, את כל השבחים הללו וכמו שכתוב **”ואילו פיננו מלא שירה כיס... אין אנחנו מספיקים להודות”.****

'הבוחר בשירי זמרה'
 ביאר בזה הגר"ח קניבסקי שליט"א: שהכונה בשירים שנאמרו בבית המקדש על הדוכן ע"י הלויים. ואמרו בילקוט (במדבר תשי"ג): **"לְבַנְי קָהַת לֹא נָתַן כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכַתֵּף יִשְׂאֹו",** ממשמע, שנאמר: **"בְּכַתֵּף",** איני יודע ש'יִשְׂאֹו'?" ומה ת"ל **"יִשְׂאֹו",** אין **"יִשְׂאֹו",** אלא,

כתב הרד"ק בפירושו לתהלים (מזמור ק"כ): בשם רבינו סעדיה גאון ז"ל; **"שיר המעלות"** על שם שהיו נאמרים השירים הללו בתגבורת קול מאד ובכל שיר היו מעלים את הקול. ■

